

İtibar

Öğrenciler, internetteki herkese açık bilgilerin başkalarının kendileri hakkındaki düşüncelerinin şekillenmesini nasıl etkilediğini değerlendirecekler. İnternetteki farklı iletişim türleri için hedef kitleler belirleyecek, birisi adlarını arattığında hangi bilgilerin görünmesini istediklerine karar verecek ve internette kendileriyle ilgili hoşlanmadıkları içeriklere karşılık vermenin çeşitli yollarını öğrenecekler.

Materyaller

Ne Yapmalısınız? Alıştırma Kağıdı

Sırlarınızı Kimler Biliyor?

1. Bölüm

Öğrencilerinize Söleyin

Kendiniz hakkında sahip olduğunuz bir sır nedir? Bu sırrı aklınızda tutun. Bu sırrı kimseyle paylaşmanız veya yazmanız gerekmeyecek.

Şimdi bu soruları aklınızda cevaplayın; cevaplarınızı sesli söylemeyin veya yazmayın:

1. Bu odadaki kaç kişi bu sırrı biliyor?
2. Mahallenizdeki kaç kişi bu sırrı biliyor?
3. Hiç yüz yüze tanışmadığınız kaç kişi bu sırrı biliyor?

Bu sırrı bir kağıda yazmanız gerektiğini ve bu gruptan herhangi bir kişinin sırrınızı okuduğunu hayal edin. Sırada birkaç soru daha var. Yine bunları sadece aklınızda cevaplayın, sesli söylemeyin veya yazmayın. Bir hafta geçtikten sonra:

1. Bu odadaki kaç kişi bu sırrı bilirdi?
2. Mahallenizdeki kaç kişi bu sırrı bilirdi?
3. Hiç yüz yüze tanışmadığınız kaç kişi bu sırrı bilirdi?

2. Bölüm

Öğrencilerinize Söleyin

Sizin hakkınızdaki bir sırrı veya başka bir bilgiyi görmesi olası kişileri o bilgi için "hedef kitle" olarak düşünmeniz gerekir.

Hedef kitleyi daha iyi anlamak, paylaşmaktan rahatsız olmayacağınız bilgileri ve başkalarıyla paylaşmamanız gereken şeyleri daha kolay şekilde belirlemenize yardımcı olabilir. Bir hedef kitle, belirli bir bilgiye erişebilen bir kişiden veya bir kişi grubundan oluşur.

Günümüzde yeni teknolojilerle hedef kitleler çok hızlı bir şekilde büyüyebilir. Hedef kitlenin hızla büyümesi olasılığı nedeniyle, internetteki bilgileriniz ve etkinliklerinizin hedef kitlesini bilmeniz veya sınırlamanız, imkansız olmasa da zordur. Çalışmalarınızı çok sayıda insanla paylaşmak istediğinizde hedef kitlenin hızla

büyüyebilmesi harikadır ancak aynı şey özel kalmasını istediğiniz bilgiler için gerçekleştiğinde hiç de harika değildir.

Ne yazık ki insanlar için özel bilgileri, özellikle de utanç verici bilgileri görmek heyecan vericidir; bu nedenle bu tür bilgiler internette bir kez yayımlandıktan sonra bu içerikleri kimlerin gördüğünü kontrol etmek çok zor olabilir.

İnternette her bilgi paylaştığınızda (kısa mesajlar ve özel mesajlarda olduğu gibi sadece doğrudan bir kişiyle paylaştığınızda bile) bu bilginin ulaşmasını amaçladığınız hedef kitlenin çok ötesine yayılabileceği ihtimaline hazırlıklı olmanız gerekir.

3. Bölüm

Öğrencilerinize Sorun

Sosyal medyada bir durum güncellemesi, fotoğraf veya başka bir bilgi paylaştığınızda hedeflediğiniz kitle kimlerden oluşur?

Hedeflediğiniz kitle sosyal medya platformuna mı bağlı? Yoksa bağlama mı bağlı?

Öğrencilerinize Söyleyin

Hedef kitleniz, gizlilik ayarlarınızın yanı sıra seçtiğiniz sosyal medya platformuna da bağlıdır, ancak sadece en yakın arkadaşlarınızı/takipçilerinizi/bağlantılarınızı da içerebilir veya o sosyal medya platformunu kullanan herkesi ya da internette sizi aratan herkesi kapsayacak kadar geniş de olabilir. Ancak hedef kitle kim olursa olsun, bilgiler kopyalanabilir ve başka bir yerde paylaşılabilir, birisi içeriğin fotoğrafını çekebilir ya da ekran görüntüsünü alabilir veya bilgiler yüz yüze ya da çevrimiçi konuşmalar aracılığıyla paylaşılabilir.

Öğrencilerinize Sorun

Sosyal medyada içerik eklediğinizde hedeflediğiniz kitle kimlerden oluşur?

Örneğin başka birinin Facebook zaman tüneline paylaşım yaptığınızda veya başka bir kişinin sosyal medya hesabına içerik eklediğinizde (ör. kişinin fotoğraflarından birine yorum yaparak, onu bir gönderide veya fotoğrafta etiketleyerek) hedeflediğiniz kitle kimlerden oluşur?

Öğrencilerinize Söyleyin

Bu hem sizin hem de hedef kitlenizin gizlilik ayarlarına bağlıdır, ancak içerik genellikle hedef kitlenizin arkadaşları/takipçileri/bağlantıları tarafından görülebilecektir ve bu kişiler arasında tanımadığınız insanlar bulunabilir. Bu kişiler arasında hedef kitlenizdeki kişilerin aileleri veya okul idarecileri ya da öğretmenleri olabilir.

Öğrencilerinize Sorun

Bir mesaj göndereceğiniz zaman (ör. sosyal medya üzerinden kısa mesaj, e-posta, özel/doğrudan mesaj) mesajı görmesini istediğiniz hedef kitle kimlerden oluşur?

Öğrencilerinize Söyleyin

Hedef kitleniz mesajı gönderdiğiniz kişidir. Ancak dikkatli olun; mesajı başkaları da görebilir.

Öğrencilerinize Sorun

Mesajınız gönderdiğiniz kişi dışındaki insanlara nasıl ulaşabilir? [Olası yollar arasında fotoğraflar / ekran görüntüleri, yönlendirme ve telefonun başkalarıyla paylaşılması yer alır.]

Daha geniş bir hedef kitleye erişmek hangi durumlarda faydalı olabilir? [Olası örnekler arasında bir mesajı geniş bir kitleye yaymak istemek, insanları harekete geçirmek, farkındalık yaratmak yer alır.]

Amaçlanandan daha büyük bir hedef kitleye erişmek hangi durumlarda sorun yaratabilir? [Hedeflediğiniz kitlenin ötesinde paylaşım yapmak başınızı derde sokabilir, utanç verici sonuçlar doğurabilir veya itibarınızın zedelenmesine yol açabilir.]

İnternette iyi bir itibara sahip olmak hangi durumlarda önemli olabilir? [Olası örnekler arasında okul/üniversite başvuruları, iş başvuruları ve yeni arkadaşlar edinmek yer alır.]

İtibarınızı Araştırma

1. Bölüm

Sınıf Etkileşimi

Öğrencilerin bileceği bir tanınmış kişi seçin (ör. müzik ve/veya film [sinema/ TV] endüstrisinden biri, bir siyasetçi, iş dünyasından bir lider). Seçtiğiniz kişinin adını öğrencilerle birlikte Google'da veya başka bir çevrimiçi arama motorunda aratın ve çıkan haberlerin birkaçını inceleyin (lütfen sonuçları bir ekrana yansıtın). Aynı zamanda tanınmış kişinin sosyal medya hesaplarını da inceleyin. İncelemeyle birkaç dakika geçirdikten sonra iki öğrenciden tanınmış kişi ile bir hayranı arasında varsayımsal bir etkileşimi canlandırmalarını isteyin.

Öğrencilerinize Sorun

_____ kendisi hakkında çok fazla bilgiye sahip biriyle karşılaştığında nasıl hisseder?

Bu bilgilerin doğru olmaması durumunda neler hisseder?

_____ hakkındaki bu bilgilere kaç kişi erişebilir?

_____ kendisi hakkında internette hangi bilgilerin yer aldığını nasıl kontrol edebilir?

2. Bölüm

Öğrencilerinize Söyleyin

Tanıştığınız insanlar sizin hakkınızda daha fazla bilgi edinmek için arama motorlarını kullanacaktır. İyi ya da kötü, buldukları bilgiler sizin hakkınızda ne düşüneceklerini etkileyecektir. Sizi nasıl algıladıkları üzerinde kontrol sahibi olmak istiyorsanız hangi bilgileri görebileceklerini bilmeniz önemlidir.

Bu insanlar arasında gelecekteki işverenleriniz ve okul/üniversite kabul görevlileri de bulunur. Kabul görevlileri, başvuru sahiplerine kendileri hakkında internette arama yapıp yapmadıkları ve/veya internette buldukları bilgileri kabul kararında dikkate alıp almadıkları konusunda bilgi vermeyebilir.

3. Bölüm

Sınıf Etkileşimi

Öğrencileri ikiye bölün. Her gruba bir öğrenciyi atayın.

Öğrencilerinize Söyleyin

Birisi adınızı Google'da/internette arattığında karşısına çıkmasını istediğiniz üç şeyle ilgili beyin fırtınası yapın. Arama sonuçlarında çıkmasını istediğiniz bu bilgilerin gerçekte sonuçlarda görünmesi sizce ne kadar olası?

Arama sonuçlarında çıkmasını istediğiniz bilgileri çalışma arkadaşınızla paylaşın.

Öğrencilerinize Sorun

Siz ve arkadaşınız neler buldunuz?

Kendi adınızı internette arattıysanız elinizi kaldırın. Ne gördünüz? Hangi fotoğraflar çıktı? Kendiniz hakkındaki bilgileri bulabildiniz mi yoksa sizinle aynı adı taşıyan başka insanlar mı var?

1. Kendileriyle aynı ada sahip başka insanlar varsa, öğrencilerden aramalarına memleketleri veya okulları gibi bir bilgi eklemelerini isteyin.

İnternet erişimine sahip bilgisayarlar veya cep telefonları varsa, bu etkinlik sırasında öğrencilerden adlarını internette aratmalarını isteyebilirsiniz.

Öğrencilerinize Sorun

Adınızı internette arattığınızda, üç soru sorun:

1. İlk birkaç sonuçta neler görünüyor?
2. Görünen bu bilgilerden memnun musunuz?
3. Diğer sonuçlar bir birey olarak kim olduğunuz hakkında neler düşündürüyor? Peki bir öğrenci olarak? Bir çalışan olarak?

Sizi tanımayan bir kişide bu sonuçları gördüğünde nasıl bir izlenim uyanabilir? İlk birkaç sonuçta yer alan bilgilere tıklasalar ve okusalar nasıl bir izlenime sahip olabilirler?

Karmaşık Bilgiler Karşısında Yapılacaklar

1. Bölüm

Sınıf Etkileşimi

Ne Yapmalıyım?: Alıştırma Kağıdını Dağıtın. Öğrencileri ikişerli gruplara ayırın. Öğrencilerden çalışma sayfasındaki senaryoları tartışmalarını, her senaryo için iki strateji/çözüm bulmalarını ve eylemlerinin olası sonuçlarını düşünmelerini isteyin. Öğrencilere bunun için 15 dakika verin.

Öğrencilerinize Sorun

Birisi sizin hakkınızda beğenmediğiniz ve/veya o bağlamda uygunsuz bulduğunuz bir içerik paylaştığında ne yapmalısınız?

Başka bir kişi hakkında içerik paylaşmadan önce neleri göz önüne almalısınız?

Olumsuz Bilgiler Karşısında Yapılacaklar

1. Bölüm

Öğrencilerinize Sorun

İnternette adınızı arattığınızda (ör. bir arama motoru aracılığıyla veya sosyal medyada) hakkınızda olumsuz bilgiler bulursanız bu konuda bir şey yapabilir misiniz?

Başkalarının görmesini istemeyebileceğiniz bazı içerik örnekleri nelerdir?

2. Bölüm

Öğrencilerinize Söyleyin

Bağlam ve bilgi türü gibi etkenlere bağlı olarak, internette hakkınızda hoşunuza gitmeyen içeriklerle karşılaşırsanız ne yapılabileceğine dair farklı yaklaşımlar vardır.

Bir yaklaşım, sizi olumlu bir açıdan gösteren içerikler oluşturarak ve yöneterek hakkınızda olumlu hikayelere dikkat çekmek ve daha fazla görünürlük kazandırmak anlamına gelen "karşıt görüşler paylaşma" yaklaşımıdır. Bunu uygun olduğu zamanlarda örneğin bir sosyal medya hesabı oluşturarak, bir blog açarak veya adınıza bir internet sitesi kurarak yapabilirsiniz.

İkinci bir yaklaşım, olumsuz içeriklerin kaldırılmasını sağlamak için farklı önlemler içerir. Örneğin:

1. Beğenmediğiniz bir içerik (ör. bir fotoğrafınız) görürseniz doğrudan içeriği paylaşan kişiye ulaşmayı deneyip (özellikle sosyal medyada ve/veya mesajlaşma uygulamalarında) kendisinden içeriği kaldırmasını isteyebilirsiniz.
2. Ayrıca birçok platform, rahatsız edici bulduğunuz veya ilginç bulmadığınızı bilgileri; sizi olumsuz/kötüleyici bir açıdan gösteren içerikleri (ör. fotoğraflar, videolar, mesaja dayalı paylaşımlar); platformda olmaması gereken şeyleri (ör. saldırgan ya da şiddet içerir gibi görünen veya yasak); dolandırıcılık gibi görünen içerikleri işaretlemek için arayüzler sağlar ve platform işaretlenen içeriğin hizmet kullanım koşullarına ve topluluk kurallarına uygunluğunu kontrol eder.
3. Bazı durumlarda hukuki çözümlerinizi olabilir ve örneğin yetki bölgesine ve geçerli yasalara bağlı olarak bir mahkemede dava açabilirsiniz (ör. mahremiyetin ihlali veya bir kişinin itibarını zedeleyen asılsız beyanlar gibi bazı durumlarda).
4. Bazı ülkelerde platformların bildirim üzerine bazı yasal olmayan içerik türlerini kaldırmasını gerektiren özel yasalar vardır (ör. Almanya'daki Ağ Uygulama Yasası).

5. Bazen içeriği saklamaya/kaldırmaya/düzeltemeye çalışmanın farkında olmadan içeriğe daha fazla dikkat çekebileceğini de lütfen unutmayın.

3. Bölüm

Öğrencilerinize Söyleyin

Ayrıca Avrupa Birliği'nde ("AB") yaşayan kişiler yasal bir "silinme hakkına", daha yaygın olarak bilinen adıyla "unutulma hakkına" sahiptir (bu hakları AB dışında seyahat ederken veya yaşarken dahi geçerlidir). Genel Veri Koruma Yönetmeliği ("GDPR") kapsamındaki bu yasa altında, AB'deki insanlar "veri denetleyicilerinden" kendileri hakkındaki belirli türde bilgileri silmesini isteyebilir. ("Veri denetleyicileri" hakkınızdaki bilgilerin nasıl işlendiği konusunda kararlar alan işletmeler, kişiler, devlet kurumları ve diğer taraflardır.)

AB'deki kişilerin kendileri hakkındaki bilgilerin silinmesini talep etmesine gerekçe olabilecek altı neden vardır. Bu nedenlerin her biri, bir dizi koşulu kapsar. Örneğin, bir veri kaldırma talebine gerekçe olabilecek nedenlerden biri, bilginin bir "çocuk" hakkında olması ve çocuğun daha sonra bu bilgiyi paylaşmanın risklerinin çok büyük olduğuna karar vermesidir. Bu neden çok genel kapsamlıdır. Yirmi beş yaşında bir kişinin on altı yaşındayken paylaştığı bir bilgiyi kaldırmak istemesinin sayısız nedeni olabilir!

Silinme hakkına getirilen önemli sınırlamalar da vardır. Bir silinme talebinin reddedilmesinin beş nedeni olabilir. Silinme talep etme nedenlerinde olduğu gibi reddedilme nedenleri de geniş kapsamlıdır ve çeşitli durumları kapsar. Önemli reddedilme nedenlerinden biri olan konuşma özgürlüğü hakkını koruma konusundan birkaç dakika içinde daha detaylı olarak bahsedeceğiz.

GDPR, 25 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir. GDPR'nin yürürlüğe girmesiyle birlikte zaman ilerledikçe AB'deki insanların silinme haklarını nasıl kullandıkları ve şirketlerin, devlet kurumlarının ve diğer kuruluşların buna nasıl karşılık verdikleri hakkında daha fazla bilgi edineceğiz.

Ödev

Birinci Bölüm

Ödev

1. Seçenek, 13-15 yaş arasındaki öğrenciler için:

Öğrencilerinize Söyleyin

İnternetteki herkese açık bilgilerin başka insanlar hakkındaki düşüncelerin şekillenmesini nasıl etkilediği üzerine konuştuğumuza göre gelin öğrendiklerinizi uygulayalım.

Önümüzdeki 30 dakika boyunca bireysel olarak aşağıdaki etkinliği yapın:

1. Tanınmış bir kişi seçin (ör. müzik ve/veya film [sinema/ TV] endüstrisinden biri, bir siyasetçi, iş dünyasından bir lider).
2. Bu kişi hakkında internetteki herkese açık bilgileri araştırın ve bu bilgilerin bu kişi hakkında bir fikir oluşturmanıza nasıl yardımcı olduğunu kısa bir paragraf halinde anlatın.
3. Bu kişiye, internette kendini sunma şeklini veya diğer insanların onunla ilgili algısını iyileştirmek için, kendisi hakkındaki içerikleri internette nasıl farklı şekilde yönetebileceğiyle ilgili (ör. gizlilik ayarlarında değişiklik, hedef kitlede değişiklik, içeriğin malzemesinde değişiklik) ve/veya internette hiç olmayabilecek bilgiler hakkında (ör. silme, kaldırma) dört tavsiye verebilseydiniz bunlar ne olurdu?

2. Seçenek, 16-18 yaş arasındaki öğrenciler için:

Unutulma hakkının olmadığı bir ülkede yaşadığınızı varsayın. Ülkenin bu hakkı kabul etmesini desteklemek için ileri sürebileceğiniz 2-3 argüman nelerdir? Lütfen görüşünüz için en güçlü 2-3 olası karşı argümanı da belirleyin.

Not: Bazı ülkeler vatandaşlarına konuşma özgürlüğü hakkı veya devletten misilleme ya da sansür tehdidi olmadan fikirlerini ifade etme hakkı vermektedir. Sizce bir "silinme hakkı" veya "unutulma hakkı", konuşma özgürlüğü haklarının da bulunduğu ülkelerde nasıl işler? Avrupa Birliği'ndeki Genel Veri Koruma Yönetmeliği, bilgilerin kaldırılmasının vatandaşların "ifade ve bilgi edinme özgürlüğü hakkını kullanmasını" engelleyeceği durumlarda "silinme hakkının" geçerli olamayacağını ifade ediyor. Bir kişinin kişisel bilgilerinin kaldırılmasını istediği, fakat ikinci bir kişinin bu bilgilerin kaldırılmasının konuşma özgürlüğü haklarını ihlal edeceğini iddia ettiği bir durum düşünebilir misiniz? (Örnek: bir öğrenci bir öğretmen hakkında kötüleyici bilgiler içeren bir blog yazısı yazıyor; öğrenci o öğretmenin sınıfından ayrıldıktan sonra blog

yazısındaki bilgiler artık geçerli olmadığı için öğretmen yazının kaldırılmasını istiyor; öğrenci geçmiş eğitim tecrübeleri ile ilgili herkese açık olarak konuşmak için bir konuşma özgürlüğü hakkı talebinde bulunuyor.)

Öğrencilere ödevi bitirmeleri için 30 dakika verin.